

en zelf voorstellen te doen dan steeds in de verdediging te gaan.'

Het teeltplan bevat jaarlijks 55 tot 60 hectare gras, 30 hectare maïs en 17 hectare gras-erwten. De afgelopen jaren is in het kader van rotatie elk jaar nieuw grasland aangelegd. Frans: 'Dit jaar hebben we besloten om een vast deel gras aan te houden. De opbrengst van het nieuw aangelegde grasland was wel iedere keer hoog, maar het eiwitgehalte bleef telkens aan de lage kant.'

De jaarrond opgestalde veestapel krijgt in de zomer de helft vers gras en de helft gemengd winterrantsoen gevoerd. Naast maïskuil, graskuil, perspulp, bierbostel en drie krachtvoersoorten vormen geplette tarwe, raap of soja, aardappelen, erwtenkuil en graszaadhooi de bestanddelen van het rantsoen. Het gemengde voer bevat regelmatig restanten van akkerbouwproducten. Afgelopen winter voegde Antonides vier tot vijf kilo uien toe. 'Door de uien te voeren ontstond de

Emersondochter Jette, toonbeeld van duurzaamheid

Gemengd op grote schaal

Frans Antonides: 'Doelbewust verhuisd naar een gebied met meer mogelijkheden dan alleen grasteelt'

Van de veen- en zandgronden in Veenwouden verhuisde familie Antonides vijf jaar geleden naar de jonge zeeklei van het Friese Holwerd. Een nieuw melkveebedrijf en een samenwerking met de omringende akkerbouwers was het resultaat.

Omgeven door groene graslanden leunt het bedrijf van Sake (66), Klaske (64), Frans (37) en Nienke (34) Antonides in het Friese Holwerd tegen de dijk aan. De groots opgezette rundveestapel oogt net als de overige bedrijfsgebouwen opvallend nieuw. 'Op de veen- en zandgronden van ons vroegere bedrijf in Veenwouden werden we geconfronteerd met allerlei natuurlijke handicaps, zoals de oprichting van natuurgebieden', gaat Frans Antonides van start. De bedrijfsleiders kozen voor verkassen en op de jonge zeeklei van Holwerd verscheen een nieuw bedrijf voor 220 melkkoeien en bijhorend jongvee. 'Nu zitten we met per-

celen van 18 en 22 hectare. We kozen doelbewust voor een gebied waar je meer kon verbouwen dan alleen gras.'

Uien of aardappelen

De extra mogelijkheden van de grond leverden ook nieuwe inzichten op. 'Met een aantal akkerbouwers en een schapenhouder richtten we een samenwerkingsverband op', vervolgt Antonides. Door de samenwerking ontstonden extra mogelijkheden voor teeltafwisseling en mestafzet en natuurbeheer. Tegelijk steeg het kennisniveau rondom grond en teelten. 'Sinds ik hier zit, ben ik al heel wat meer akkerbouwer geworden.'

Van de 96 hectare in Holwerd wordt elk jaar 90 hectare opgenomen in het project 'Gemengd Bedrijf Nieuwe Stijl'. Daarnaast maken vader en zoon Antonides nog elk jaar gebruik van vijftien hectare maïsland nabij het oude bedrijf. 'We zijn ons er wel van bewust dat het groepje veehouders steeds kleiner wordt en de stem van de consument steeds luider klinkt. Het leek ons beter om in de aanval te gaan

Sake en Frans Antonides: 'Al heel wat meer akkerbouwer geworden'

mogelijkheid om die toch tot waarde te brengen.' Voor de melk leverde dat geen smaakverschil op. Het nadeel was veeleer voor de melkveehouder. 'Als je de voermengwagen vult, komen de tranen je in de ogen.'

Ruimere opzet

De nieuwbouw met drie melkrobots voor 180 melkkoeien en bijbehorend jongvee heeft ruimte. Door de aanschaf van extra melkquotum dikten de groepen aan tot een overbezetting van 120 procent. 'Nu zijn er twee melkkoeien per vreetplek', vervolgt Frans. 'Dat scheelde een voergang en dus bouwkosten.' Nadeel is dat er continu voer voor de koeien moet liggen. 'Als het voer op is, krijg je meteen problemen bij het opnieuw vullen. De haaibaaien staan dan wel vooraan.'

De fokkerij is door de drang tot groei de laatste jaren een beetje ondergesneeuwd. 'We zaten altijd ruim in het jongvee om te kunnen groeien. Pas nu is voor het eerst selectie in de veestapel mogelijk.'

De 225 melkkoeien vullen met een gemiddelde 305-dagenproductie van ongeveer 9000 kg melk met 3,85 % vet en 3,4 % eiwit het quotum van 1,825 miljoen kg. 'Het vet is sinds de verplaatsing flink gedaald. Het voordeel is dat je meer kunt melken. Zolang ik een nauwe vet-eiwitverhouding heb, vind ik dat lage vetgehalte geen enkel probleem.'

Meer eenheid in de stal

Productie en exterieur vormen, naast uiergezondheid en langleeftbaarheid, hoofdpunten in de eigen fokkerij. Antonides: 'Een goede koe laat zich gewoon beter verkopen. Iedereen kijkt naar het exterieur.' Met name de eenheid in de stal zag Frans de laatste jaren verbeteren. In dat kader noemt hij het gebruik van triple A en het assortiment stieren. 'Je wilt nooit een stier missen, maar toch houd ik de discipline het vat af en toe helemaal leeg te maken.'

Allen, Best, Ramses, Eaton, Jocko, O-Man, Titanic, Flagello, Jeff en Starleader zitten

in het inseminatievat. Benen ziet Antonides, naast de uierkenmerken, als het belangrijkste fokkerijonderdeel, omdat de koeien altijd binnenblijven. De uierkenmerken zijn met name voor de robot van belang.' Extreme productiekoeien fokken is geen doel op dit bedrijf. 'Als je lang fokt op alleen Inet, dan verlies je op frame.'

De huidige populatie melkkoeien omvat dochters van onder meer Design, Manfred, Addison, Jocko, Progetto en Eaton. De Emersondochters roemt Antonides eveneens. Favoriet Jette behoort tot dat groepje. Zij gaf in haar tweede lactatie 9759 kg melk met 3,91 % vet en 3,54 % eiwit in 305 dagen. Haar productiedrang ontving Jette niet van een vreemde: moeder Feanwâldster Batman 4988 (v. Batman) noteerde als hoogste lijst 13,168 kg melk met 4,20 % vet en 3,43 % eiwit. 'Dat zijn sterke hufters van koeien.'

Annelies Debergh